

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н У. ВОТ
представено на 2 октомври 2012 година¹

Дело C-399/11

**Наказателно производство
срещу
Stefano Melloni**

(Преюдициално запитване, отправено от Tribunal Constitucional (Испания))

„Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Европейска заповед за арест — Процедури за предаване между държавите членки — Решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично — Изпълнение на задочно постановена присъда — Възможност за преразглеждане на присъдата — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 53“

1. С настоящото преюдициално запитване Съдът се приканва да даде тълкуване и евентуално да прецени валидността на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки², изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 година³, с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на съдебни актове, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес. С настоящото запитване Съдът също така се приканва да уточни за първи път обхвата на член 53 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2. Настоящото дело е добър пример за начина, по който следва да се разглежда съвместното съществуване на различните инструменти за защита на основните права. То произтича от съдебната практика на Tribunal Constitucional (Испания), съгласно която изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на задочно постановен съдебен акт, следва винаги да бъде обвързано от условието осъденото лице да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала европейската заповед за арест. Член 4а, параграф 1 от Рамковото решение обаче предвижда по-специално, че когато такова лице е било уведомено за насрочения съдебен процес и е упълномощило адвокат с цел да го защитава на съдебния процес, предаването не може да бъде обвързано от такова условие.

3. С трите въпроса, които решава да постави на Съда, Tribunal Constitucional го приканва да даде оценка на различните начини, по които той би могъл да запази своята съдебна практика, включително в контекста на изпълнението на Рамковото решение. Така следва да се разгледат няколко възможности.

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 190, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3.

3 — ОВ L 81, стр. 24, наричано по-нататък „Рамковото решение“.

4. В този смисъл може ли общото прилагане на условието, съгласно което изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на задочно постановен съдебен акт, изисква осъденото лице да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в издаващата държава членка, да произтича от тълкуване на текста, системата и целите на член 4а от Рамковото решение?

5. Ако случаят не е такъв, съвместим ли е този член с член 47, втора алинея и член 48, параграф 2 от Хартата, които гарантират на обвиняемия съответно правото на справедлив съдебен процес и зачитане на правото на защита? Освен това трябва ли правото на Съюза да осигури на тези основни права по-широка защита в сравнение с равнището на защита, което им е гарантирано с Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“)?

6. В случай че разглеждането на първите два въпроса покаже, че член 4а, параграф 1 от Рамковото решение, разгледан в светлината на член 47, втора алинея и член 48, параграф 2 от Хартата, не допуска Tribunal Constitucional да запази своята съдебна практика в областта, свързана с европейската заповед за арест, предоставя ли му член 53 от Хартата подобна възможност?

I – Правна уредба

A – Първично право на Съюза

7. Член 47, втора алинея от Хартата гласи:

„Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван“.

8. Съгласно член 48, параграф 2 от Хартата:

„На всеки обвиняем се гарантира зачитане на правото на защита“.

9. Съгласно член 52, параграф 3 от Хартата:

„Доколкото настоящата Харта съдържа права, съответстващи на права, гарантирани от [ЕКПЧ], техният смисъл и обхват са същите като дадените им в посочената конвенция. Тази разпоредба не пречи правото на Съюза да предоставя по-широка защита“.

10. Член 53 от Хартата гласи следното:

„Никоя разпоредба на настоящата Харта не трябва да се тълкува като ограничаваща или накърняваща права на човека и основни свободи, които в съответните им приложни полета са признати от правото на Съюза, от международното право и от международните конвенции, по които Съюзът или всички държави членки са страни[,] и по-специално от [ЕКПЧ], както и от конституциите на държавите членки“.

Б – Вторично право на Съюза

11. Член 1 от Рамковото решение гласи:

„[...]

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 от Договора за Европейския съюз“.

12. По смисъла на член 5 от Рамково решение 2002/584:

„Съгласно законодателството на изпълняващата държава членка изпълнението на европейската заповед за арест от изпълняващия съдебен орган може да бъде обвързано от следните условия:

1) когато европейската заповед за арест е издадена с оглед изпълнение на присъда или мярка, изискваща задържане, постановени задочно[,] и когато засегнатото лице не е било известно за датата и мястото на заседанието, довело до постановяване на задочното решение, предаване може да се извърши, при условие че съдебният орган, издал европейската заповед за арест, предостави подходяща гаранция с оглед обезпечаване възможността лицето[, спрямо което тя е издадена,] да иска повторно разглеждане на делото в страната, издала европейската заповед за арест[,] и да присъства при постановяване на присъдата;

[...]“.

13. По смисъла на член 2, точка 2 от Рамково решение 2009/299:

„В член 5 [от Рамково решение 2002/584] параграф 1 се заличава“.

14. Вместо тази заличена разпоредба с член 2, точка 1 от Рамково решение 2009/299 в Рамково решение 2002/584 се въвежда член 4а.

15. Както се посочва в член 1, параграф 1 от Рамково решение 2009/299, неговите цели са „да укрепи процесуалните права на лицата, които са субекти на наказателно производство, да улесни съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и по-специално да спомогне за взаимното признаване на съдебни решения между държавите членки“.

16. Член 1, параграф 2 от Рамково решение 2009/299 освен това предвижда, че „[н]астоящото рамково решение не поражда действие за изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 от Договора, включително правото на защита на лицата, които са субекти на наказателни производства, и не засяга задълженията, възложени на съдебните органи във връзка с това“.

17. Член 4а от Рамковото решение гласи следното:

„1. Изпълняващият съдебен орган също така може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че лицето, в съответствие с допълнителните процесуални изисквания, определени в националното законодателство на издаващата държава членка:

а) своевременно

i) или е призовано лично и по този начин уведомено за определената дата и място на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, или чрез други средства действително е получило официална информация за определената дата и място на съдебния процес по начин, който недвусмислено доказва, че то е било уведомено за насрочения съдебен процес;

и

ii) е уведомено за възможността за постановяване на такова решение, ако не се яви на съдебния процес;

или

б) след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, е упълномощило защитник, посочен от заинтересованото лице или от държавата, с цел да го защитава на съдебния процес[,] и действително е било защитавано от този защитник на процеса;

или

в) след като решението му е било връчено лично и е било изрично уведомено за правото на повторно разглеждане или обжалване, в което лицето има правото да участва и което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение:

i) изрично е заявило, че не оспорва решението;

или

ii) не е поискало повторно разглеждане или обжалване в приложимия за целта срок;

или

г) решението не му е било връчено лично, но:

i) решението ще му бъде връчено лично незабавно след предаването и ще бъде изрично уведомено за правото си на повторно разглеждане или обжалване, в което лицето има правото да участва и което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение;

и

ii) ще бъде уведомено за срока, в който трябва да поиска повторно разглеждане или обжалване, както е посочено в съответната европейска заповед за арест.

[...]“.

II – Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

18. С определение от 1 октомври 1996 г. първи състав на Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional (наказателен състав на Audiencia Nacional) (Испания) обявява за допустима екстрадицията на г-н Melloni (наричан по-нататък „жалбоподателят“) в Италия с цел да бъде съден за деянията, описани в заповеди за арест № 554/1993 и № 444/1993, издадени съответно на 13 май и 15 юни 1993 г. от Tribunale di Ferrara (Италия). След като е бил освободен под гаранция от 5 000 000 ESP [испански песети], които е внесъл на следващия ден, жалбоподателят е избягал, поради което не е бил предаден на италианските органи.

19. С определение от 27 март 1997 г. Tribunale di Ferrara констатира невявяването в съда на жалбоподателя и постановява занапред уведомленията да се извършват до избраните и упълномощени от него адвокати. С решение на Tribunale di Ferrara от 21 юни 2000 г., впоследствие потвърдено с решение на Corte d'appello di Bologna (Апелативен съд, Болоня) (Италия) от 14 март 2003 г., жалбоподателят е осъден задочно на 10 г. лишаване от свобода за десет години за умишлен банкрут. С решение от 7 юни 2004 г. пето наказателно отделение на Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд) (Италия) отхвърля жалбата, внесена от адвокатите на жалбоподателя. На 8 юни 2004 г. прокуратурата при Corte d'Appello di Bologna издава европейска заповед за арест № 271/2004 за изпълнение на присъдата, произнесена от Tribunale di Ferrara.

20. След задържането на жалбоподателя от испанската полиция Juzgado Central de Instrucción № 6 (Испания) с определение от 2 август 2008 г. препраща европейска заповед за арест № 271/2004 на първи състав на Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional.

21. Жалбоподателят оспорва предаването си на италианските органи, като се позовава, на първо място, на това, че на етапа на обжалване пред апелативната юрисдикция е бил посочил друг адвокат, отменяйки назначението на предишните двама, като въпреки това уведомленията са продължили да бъдат отправяни до тях. На второ място, жалбоподателят твърди, че италианското процесуално право не предоставя възможността за обжалване на задочно постановените присъди, поради което съответно изпълнението на европейската заповед за арест трябвало да бъде поставено в зависимост от условието Италианската република да гарантира възможност за обжалване на съдебното решение.

22. С определение от 12 септември 2008 г. първи състав на Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional одобрява предаването на жалбоподателя на италианските органи за изпълнението на произнесената срещу него от Tribunale di Ferrara присъда за това, че е извършил престъплението умишлен банкрут, като не счита за доказано, че определените от жалбоподателя адвокати са спрели да го представляват, считано от 2001 г., и като преценява, че правото на защита на същия е било спазено, след като той е бил уведомен за предстоящото провеждане на съдебния процес, доброволно не се е явил пред съда и е определил двама адвокати, които да го представляват и защитават, като последните са се явили в това си качество в първоинстанционното, въззивното и касационното производство, като по този начин са изчерпали възможностите за обжалване.

23. Жалбоподателят подава пред Tribunal Constitucional конституционна жалба за защита на основни права („recurso de amparo“)⁴ срещу определението от 12 септември 2008 г. на първи състав на Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional. В подкрепа на тази жалба той твърди, че е налице нарушаване на абсолютните изисквания, произтичащи от правото на справедлив съдебен

⁴ — Става въпрос за жалба с предмет гарантиране на защитата на основните права и свободи. С тази жалба срещу нарушения от страна на публичните органи (член 53, параграф 2) се защитават по-специално правата, определени в раздели I и II, глава II, дял I от испанската конституция, като правото на равенство (член 14), основните права и публичните свободи, предвидени в членове 15—29 от нея, както и правото на отказ от военна служба поради вътрешни убеждения (член 30, параграф 2).

процес, прогласено в член 24, параграф 2 от испанската конституция. Било накърнено основното съдържание на справедливия процес по начин, който засяга човешкото достойнство, вследствие на одобряването на предаване към страни, които в случай на много тежко престъпление допускат задочно постановени присъди да пораждат действие, без да обвързват предаването с условието осъденото лице да може да ги оспори, за да запази правото си на защита. Жалбоподателят поддържа също, че жалбата му е от особена важност в конституционен аспект, тъй като определението от 12 септември 2008 г. се отклонило от трайната практика на Tribunal Constitucional, съгласно която в случая на присъди за тежки престъпления, произнесени в отсъствието на подсъдимия, предаването му следва да се обуславя от възможността за преразглеждане на съдебното решение⁵.

24. С определение от 18 септември 2008 г. първи състав на Tribunal Constitucional приема жалбата „recurso de amparo“ за допустима и решава да спре изпълнението на определението от 12 септември 2008 г. С определение от 1 март 2011 г. пленарният състав на Tribunal Constitucional по предложение на неговия първи състав решава сам да разгледа жалбата „recurso de amparo“.

25. Запитващата юрисдикция отбелязва, че в посоченото по-горе свое решение 91/2000 е признала, че обвързващото съдържание на основните права, когато се прилагат ad extra, тоест в транснационален контекст, е по-ограничено, като само най-общите или основни изисквания могат да се свързват с член 24 от испанската конституция и да дадат основание за установяването на „непряка“ неконституционност. Същевременно решението на испанските съдебни органи за одобряване на екстрадицията към страни, които в случаи на много тежко престъпление допускат задочно постановени присъди да пораждат действие, без да обвързват предаването с условието осъденото лице да може да ги оспори, за да запази правото си на защита, представлява „непряко“ нарушение на изискванията на правото на справедлив съдебен процес, като накърнява основното съдържание на този процес по начин, който засяга човешкото достойнство.

26. Запитващата юрисдикция припомня още, че тази съдебна практика е приложима и в рамките на процедурата по предаване, въведена с Рамково решение 2002/584, поради две причини, а именно че условието, с което е обвързано предаването на осъденото лице, е присъщо на основното съдържание на конституционното право на справедлив съдебен процес и че член 5 от Рамково решение 2002/584 предвижда възможността изпълнението на европейска заповед за арест, издадена за изпълнението на задочно постановена присъда, да бъде подчинено, „[с]ъгласно законодателството на изпълняващата държава членка“, inter alia, на условието „съдебният орган, издал европейската заповед за арест, [да] предостави подходяща гаранция с оглед обезпечаване възможността лицето да иска повторно разглеждане на делото в страната, издала европейската заповед за арест, и да присъства при постановяване на присъдата“ (решение 177/2006 на Tribunal Constitucional, посочено по-горе).

27. Накрая, запитващата юрисдикция припомня, че в своето решение 199/2009 от 28 септември 2009 г. тя уважава „recurso de amparo“ срещу определение, с което Audiencia Nacional одобрява предаването на заинтересованото лице на Румъния в изпълнение на европейска заповед за арест за изпълнението на присъда от четири години лишаване от свобода, постановена задочно, без да включва изискването присъдата да може да бъде преразглеждана. За тази цел Tribunal Constitucional отхвърля поддържаните от Audiencia Nacional доводи, според които присъдата в действителност не е била постановена задочно, тъй като заинтересованото лице е упълномощило адвокат, който се е явил на съдебния процес като негов нарочен защитник.

5 — В този смисъл жалбоподателят посочва решение на Tribunal Constitucional 91/2000 от 30 март 2000 г. и решение 177/2006 от 5 юни 2006 г.

28. Според Tribunal Constitucional трудността възниква от това, че Рамково решение 2009/299 отменя член 5, точка 1 от Рамково решение 2002/584 и въвежда нов член 4а. Посоченият член 4а обаче забранява „[отказа на изпълнение на] европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението“, когато лицето, „след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, е упълномощило защитник, посочен от [него] или от държавата, с цел да го защитава на съдебния процес[,] и действително е било защитавано от този защитник на процеса“. По делото, довело до възникването на това производство за контрол за конституционност, както отбелязва запитващата юрисдикция, се оказва, че жалбоподателят е упълномощил двама защитници, които Tribunale di Ferrara е уведомил за насрочването на съдебния процес, така че той е бил запознат с това обстоятелство. Също така е установено, че жалбоподателят действително е бил защитаван от тези двама защитници в последвалото първоинстанционно производство, както и по време на по-нататъшните обжалвания пред въззивната и касационната юрисдикция.

29. Следователно според запитващата юрисдикция възниква въпросът дали Рамковото решение възпрепятства испанските съдебни органи да поставят като условие за предаването на жалбоподателя възможността въпросната присъда да бъде преразгледана.

30. Едновременно с това Tribunal Constitucional отхвърля довода на Ministerio Fiscal, съгласно който не е нужно преюдициално запитване, тъй като Рамково решение 2009/299 не е приложимо *ratione temporis* към спора по главното производство. Всъщност предметът на спора бил да се определи не дали определението от 12 септември 2008 г. не зачита Рамково решение 2009/299, а дали е накърнило непряко правото на справедлив съдебен процес, както то е защитено от член 24, параграф 2 от испанската конституция. Същевременно Рамково решение 2009/299 следва да се вземе предвид, за да се определи съдържанието на това право, чието действие се разпростира *ad extra*, тъй като това решение представлява правото на Съюза, приложимо към момента на преценяване на конституционността. Неговото вземане предвид също така се налага от принципа на тълкуване на националното право в съответствие с рамковите решения⁶.

31. Предвид тези съображения на 9 юни 2011 г. Tribunal Constitucional решава да спре производството по „*recurso de amparo*“ и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли член 4а, параграф 1 от [Рамковото решение] [...] да се тълкува в смисъл, че възпрепятства националните съдебни органи, в посочените в същата разпоредба случаи, да обвързват изпълнението на европейска заповед за арест с условието въпросната присъда да може да бъде преразгледана с цел гарантиране на правата на защита на лицето, чието предаване се иска?
- 2) В случай че на първия въпрос бъде даден утвърдителен отговор, съвместим ли е член 4а, параграф 1 от [Рамковото решение] [...] с изискванията, произтичащи от правото на ефективна съдебна защита и на справедлив процес, предвидено в член 47 от Хартата [...], както и с правото на защита, гарантирано в член 48, параграф 2 от посочената харта?
- 3) В случай че на втория въпрос бъде даден утвърдителен отговор, позволява ли член 53, тълкуван систематично във връзка с признатите в членове 47 и 48 от Хартата права, на държава членка да обвърже предаването на задочно осъдено лице с условието присъдата да може да бъде подложена на преразглеждане в държава, от която изхожда искането,

6 — Вж. Решение от 16 юни 2005 г. по дело Pupino (C-105/03, Recueil, стр. I-5285, точка 43).

като по този начин предостави на тези права по-високо равнище на защита от това, което произтича от правото на [...] [Съюза], с цел да се избегне ограничаващо или накърняващо тълкуване на основно право, признато от конституцията на тази държава членка?⁷“.

32. Ministerio Fiscal, испанското, белгийското, германското, италианското, нидерландското, австрийското, полското и португалското правителство и правителството на Обединеното кралство, Съветът на Европейския съюз и Европейската комисия представят писмени становища в рамките на настоящото производство.

33. Жалбоподателят, Ministerio Fiscal, испанското, германското и нидерландското правителство, Съветът и Комисията представят устни становища в съдебното заседание за изслушване на устните състезания, състояло се на 3 юли 2012 г.

III – Анализ

34. Преди да разгледам тези три въпроса, необходимо е да отговоря на доводите, изтъкнати от Ministerio Fiscal, от белгийското и германското правителство и от правителството на Обединеното кралство, както и от Съвета, които твърдят, че настоящото преюдициално запитване следва да се счита за недопустимо.

A – По допустимостта на преюдициалното запитване

35. В подкрепа на недопустимостта на настоящото преюдициално запитване са изтъкнати два основни довода.

36. На първо място, Рамково решение 2009/299 било неприложимо *ratione temporis* към разглежданата в главното производство процедура по предаване, така че Съдът не бил компетентен в рамките на настоящото дело да го тълкува и да преценява неговата валидност. Всъщност, както датата на издаване на европейска заповед за арест № 271/2004 (8 юни 2004 г.), така и датата, на която Audiencia Nacional решава да предаде жалбоподателя на италианските органи (12 септември 2008 г.), предхождат датата на приемане на Рамково решение 2009/299.

37. На второ място, обстоятелството, че Италианската република се е възползвала от предоставената с член 8, параграф 3 от Рамково решение 2009/299 възможност да отсрочи до 1 януари 2014 г. прилагането на това рамково решение по отношение на признаването и изпълнението на решения, постановени от компетентните италиански органи⁷ в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес, говорило за хипотетичния характер на поставените въпроси, тъй като отговорът бил лишен от полезност с оглед на решаването на спора по главното производство.

38. Ще припомня, че според Съда презумпцията за относимост, която се свързва с поставените от националните юрисдикции преюдициални въпроси, може да не се приложи само в изключителни случаи, когато е ясно, че исканото тълкуване на указаните в тези въпроси разпоредби от правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или предмета на спора по главното производство, или когато въпросът е от хипотетично естество, или когато Съдът не разполага с необходимите фактически или правни елементи, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси. С изключение на тези случаи Съдът по принцип е длъжен да се произнася по отправените му преюдициални запитвания⁸.

7 — Вж. Декларация за целите на член 8, параграф 3 от Рамково решение 2009/299 (ОВ L 97, 2009 г., стр. 26).

8 — Вж. по-специално Решение от 28 юни 2007 г. по дело Dell’Orto (C-467/05, Сборник, стр. I-5557, точка 40) и във връзка с преценката за валидност на правна норма на Съюза, Решение от 8 юли 2010 г. по дело Afton Chemical (C-343/09, Сборник, стр. I-7027, точки 13 и 14).

39. Тук не сме изправени пред никой от случаите, които биха могли като изключение да обосноват недопустимостта на преюдициално запитване.

40. Най-напред следва да се отхвърли първият довод, изведен от липсата на приложимост *ratione temporis* на Рамково решение 2009/299 към разглежданата в главното производство процедура по предаване.

41. Всъщност от текста на член 8, параграф 2 от Рамково решение 2009/299 е видно, че то „се прилага от [28 март 2011 г.] по отношение на признаването и изпълнението на решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило“. Тази разпоредба следва да се разбира в смисъл, че от 28 март 2011 г., когато изпълняващият съдебен орган се произнася по признаването и изпълнението на решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило, независимо дали тези решения са постановени преди или след тази дата, той следва да прилага релевантните разпоредби на Рамково решение 2009/299.

42. Това разрешение е в съответствие с постоянната практика на Съда, съгласно която процесуалните норми се считат по правило за приложими към всички съдебни спорове, висящи към датата на тяхното влизане в сила, за разлика от материалноправните норми, които обикновено се тълкуват като неприложими към положения, съществуващи преди влизането им в сила⁹.

43. След като член 4а от Рамковото решение се ограничава с това да определи условията, при които признаването и изпълнението на акт, постановен вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило, не би трябвало да се отказват, разпоредбите на посочения член 4а следва да се приемат като процесуални норми¹⁰.

44. Следователно член 4а от Рамковото решение действително е предназначен да се прилага към разглежданата в главното производство и все още неприключена процедура по предаване.

45. По отношение на декларацията, с която Италианската република се възползва от предоставената с член 8, параграф 3 от Рамково решение 2009/299 възможност да отсрочи най-късно до 1 януари 2014 г. прилагането на това рамково решение по отношение на признаването и изпълнението на решения, постановени от компетентните италиански органи в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес, не смятам, че тя е от естество да доведе до недопустимост на настоящото преюдициално запитване на основание, че сама по себе си правела евентуалния отговор на Съда безполезен за решаването на спора по главното производство.

46. Всъщност не се оспорва, че член 4а от Рамковото решение е предназначен от материалноправна гледна точка да урежда вида положение, което се разглежда в главното производство. Освен това датата 1 януари 2014 г. представлява максимален срок, като нищо не възпрепятства Италианската република да избере по-близка дата или дори да преразгледа декларацията си.

9 — Вж. по-специално Решение от 12 август 2008 г. по дело Santesteban Goicoechea (C-296/08 PPU, Сборник, стр. I-6307, точка 80 и цитираната съдебна практика).

10 — Вж. по аналогия Решение от 1 юли 2004 г. по дело Tsapalos и Diamantakis (C-361/02 и C-362/02, Recueil, стр. I-6405, точка 20). Както посочва Европейският съд по правата на човека, процедурата по европейската заповед за арест „не се отнася до основателността на наказателното обвинение“ и „предаването на жалбоподателя на [компетентните] органи [не е] наказание, наложено на лицето заради извършване на престъпление, а процедура, предназначена да позволи изпълнението на съдебен акт“ (вж. ЕСПЧ, Решение от 7 октомври 2008 г. по дело Monedero Angora с/у Испания). С други думи, процедурата по европейската заповед за арест няма въздействие върху индивидуалната наказателна отговорност, а е предназначена да улесни изпълнението на прието по отношение на осъденото лице решение.

47. Следователно е сигурно, че отговор от Съда на поставените от Tribunal Constitucional въпроси ще бъде, най-късно до 1 януари 2014 г., полезен, за да даде възможност не само на Tribunal Constitucional да се произнесе по жалбата „recurso de amparo“, с която е сезиран, но и на изпълняващия съдебен орган да се произнесе в процедурата по предаване.

48. Особеното естество на жалбата „recurso de amparo“, с която Tribunal Constitucional е сезиран, също подкрепя допустимостта на настоящото преюдициално запитване. Така с тази жалба посочената юрисдикция трябва да упражни контрол за конституционност, който по необходимост следва да вземе предвид правото на Съюза, и по-специално Хартата, както налага член 10, параграф 2 от испанската конституция. Както уточнява Tribunal Constitucional в своя акт за преюдициално запитване, правото на Съюза задължително следва да се вземе предвид за определяне на конституционно защитеното съдържание на правото на справедлив съдебен процес¹¹.

49. Контролът, който Tribunal Constitucional следва да упражни, е сравним с този, който дадена конституционна юрисдикция би могла да осъществи в рамките на предварителен контрол за конституционност на закон за транспонирането на Рамково решение 2009/299. Ако обаче за успешното извършване на такъв контрол въпросната юрисдикция отпрати към Съда въпрос относно тълкуването или валидността на това рамково решение, Съдът вероятно би приел да отговори, независимо че срокът за транспониране на посоченото рамково решение още не би бил изтекъл¹².

50. Тъй като по мое мнение настоящото преюдициално запитване следва да се счете за допустимо, ще разгледам последователно трите въпроса, поставени от Tribunal Constitucional.

Б– По първия въпрос

51. С първия си въпрос Tribunal Constitucional по същество иска да се установи дали член 4а, параграф 1, букви а) и б) от Рамковото решение следва да се тълкува в смисъл, че не допуска изпълняващият съдебен орган да обвързва в посочените в тази разпоредба хипотези изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала заповедта.

52. Tribunal Constitucional излага по следния начин съмненията, които изпитва във връзка с отговора на този въпрос. На първо място, според него член 4а, параграф 1 от Рамковото решение можел да се тълкува буквално като недопускащ изпълняващият съдебен орган да откаже изпълнението на европейската заповед за арест, но не непременно недопускащ да го обвързва с условия като възможността за повторно разглеждане на делото. На второ място, дори и ако подобно буквално тълкуване следва да се отхвърли, член 1, параграф 3 от Рамковото решение би могъл да доведе до такъв резултат.

11 — Вж. по този въпрос *Guillén López, E. The impact of the European Convention of Human Rights and the Charter of Fundamental Rights of the European Union on Spanish Constitutional law: make a virtue of necessity, —Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts, Intersentia, 2011, p. 309*, който уточнява по-специално, че „with the authorisation for the ratification of the Lisbon Treaty, organic law 1/2008 [...] states in Article 2 that: ‘Under the provisions of paragraph 2 of Article 10 of the Spanish constitution and paragraph 8 of Article 1 of the Treaty of Lisbon, the rules relating to fundamental rights and freedoms recognized by the constitution shall be interpreted in accordance with the provisions of the Charter of Fundamental Rights‘“ (p. 334).

12 — Вж. по аналогия, що се отнася до жалба относно контрол за законосъобразност, подадена до High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) (Обединено кралство), предназначена да оспори транспонирането на директива, като към датата на подаване на тази жалба предвиденият за транспониране на тази директива срок още не е бил изтекъл и не е била приета никаква национална мярка за транспониране на посочената директива, Решение от 3 юни 2008 г. по дело Intertanko и др. (C-308/06, Сборник, стр. I-4057, точки 33—35), както и Решение по дело Afton Chemical, посочено по-горе (точки 15—17).

53. Не споделям съмненията, изразени от Tribunal Constitucional по отношение на смисъла, който следва да се придаде на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение. Всъщност разглеждането на текста, системата и целта на тази разпоредба показват, че в посочените в нея хипотези изпълняващият съдебен орган като цяло не може да обвърже изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издава заповедта.

54. От текста на член 4а от Рамковото решение следва, че тази разпоредба предвижда незадължително основание за неизпълнение на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановен актът. Тази опция е съпътствана от четири изключения, при които изпълняващият съдебен орган е лишен от възможността да откаже изпълнението на въпросната европейска заповед за арест.

55. Както се посочва в съображение 6 от Рамково решение 2009/299, законодателят на Съюза е пожелал „[да определи] условията, при които признаването и изпълнението на решение, постановено вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, не следва да бъдат отказвани. Тези условия са алтернативни; когато е изпълнено едно от условията, издаващият орган попълва съответния раздел от европейската заповед за арест [...] и по този начин предоставя гаранции, че изискванията са или ще бъдат изпълнени, което следва да бъде достатъчно за целите на изпълнението на решението въз основа на принципа за взаимно признаване“.

56. Посочените в член 4а, параграф 1, букви а)–г) от Рамковото решение хипотези могат да се разпределят в две категории.

57. Първата категория обхваща букви а) и б) от тази разпоредба. От тях следва, че изпълняващият съдебен орган не може да откаже изпълнението на европейската заповед за арест, или когато лицето е призовано лично или е уведомено по друг начин за датата и мястото на неговия процес и е уведомено за възможността за постановяване на такова решение, ако не се яви на съдебния процес, или когато лицето, след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, е упълномощило защитник, посочен от заинтересованото лице или от държавата, с цел да го защитава на съдебния процес и действително е било защитавано от този защитник на процеса.

58. С оглед на представеното в акта за преюдициално запитване описание на обстоятелствата по спора по главното производство положението на жалбоподателя съответства по-специално на посочената в член 4а, параграф 1, буква б) от Рамковото решение хипотеза. Всъщност ще припомня, че жалбоподателят е упълномощил двама свои защитници, които Tribunale di Ferrara е уведомил за насрочването на съдебния процес, така че той е бил запознат с това обстоятелство. Също така е установено, че жалбоподателят действително е бил защитаван от тези двама защитници в последвалото първоинстанционно производство, както и по време на последващите обжалвания пред апелативната и касационната юрисдикция.

59. От прочита на член 4а, параграф 1, букви а) и б) от Рамковото решение се налага изводът, че в текста на тези две букви изобщо не се посочва изискването, съгласно което заинтересованото лице би трябвало в тези хипотези да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издава европейската заповед за арест.

60. От прегледа на всички разпоредби на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение е видно, че хипотезите, посочени в букви в) и г) от тази разпоредба, които съставляват втората категория, всъщност са единствените, при които лицето може да се възползва от правото на повторно разглеждане на делото.

61. Начинът, по който законодателят на Съюза е пожелал да уреди тези хипотези, се различава съществено от логиката, залегнала в основата на член 5, точка 1 от Рамково решение 2002/584. Ще припомним, че тази разпоредба разрешава, при определени условия, на изпълняващия съдебен орган да обвързва предаването с условието съдебният орган, издал европейската заповед за арест, да предостави подходяща гаранция с оглед обезпечаване възможността лицето, спрямо което тя е издадена, да иска повторно разглеждане на делото в страната, издала европейската заповед за арест, и да присъства при постановяване на присъдата. Изпълняващият съдебен орган е този, който следва да прецени дали тази гаранция е достатъчна.

62. За сметка на това, член 4а, параграф 1, букви в) и г) от Рамковото решение отменя свободата на преценка на изпълняващия съдебен орган, който трябва да се доверява на сведенията, съдържащи се в европейската заповед за арест. Така изпълняващият съдебен орган е задължен да изпълни европейската заповед за арест, когато в нея се посочва по същество, че след като решението му е било връчено лично и е било изрично уведомено за правото на повторно разглеждане, лицето изрично е заявило, че не оспорва решението или не е поискало повторно разглеждане в приложимия за целта срок или решението не му е било връчено лично, но ще му бъде връчено лично незабавно след предаването и ще бъде изрично уведомено за правото си на повторно разглеждане, както и за срока, в който трябва да поиска такова производство.

63. Така системата на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение показва, че само букви в) и г) от тази разпоредба разглеждат хипотезата, при която лицето може да се възползва от повторно разглеждане на делото, докато, обратно, букви а) и б) от посочената разпоредба изброяват хипотезите, при които лицето не може да се позове на такова право. Следва да се отбележи, че що се отнася до последните две букви, позицията на законодателя на Съюза е по-прецизна, но не се отличава в основата си от уредената с член 5, точка 1 от Рамково решение 2002/584. Всъщност един прочит *a contrario* на тази разпоредба показва, че още тя изключва възможността предаването да бъде обвързано с наличието на повторно разглеждане на делото в случаите, в които заинтересованото лице е призовано лично или по друг начин е било известно за датата и мястото на заседанието, довело до постановяване на задочното решение.

64. В член 4а, параграф 1, букви а) и б) от Рамковото решение законодателят на Съюза по същество потвърждава, че след като заинтересованото лице е било уведомено за насрочения съдебен процес и е запознато с възможността за постановяване на решение, ако не се яви на съдебния процес, или когато лицето, след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, е упълномощило защитник с цел да го защитава, следва да се приема, че това лице се е отказало от явяване на своя съдебен процес, така че то не може да се позовава на правото на повторно разглеждане на делото.

65. Да се позволи като общо правило на изпълняващия съдебен орган да обвързва в такива случаи предаването на лицето с възможността за повторно разглеждане на делото, би означавало да се добави основание, което може да доведе до отказ за изпълнение на европейската заповед за арест. Това би противоречало на ясно изразената от законодателя на Съюза воля да предвиди изчерпателно, по съображения за правна сигурност, случаите, в които следва да се приема, че процесуалните права на лице, което не се е явило лично на своя съдебен процес, не са били нарушени, и следователно, че европейската заповед за арест следва да бъде изпълнена.

66. Целите, които законодателят на Съюза преследва с приемането на член 4а от Рамковото решение, потвърждават, че той не е пожелал да остави на изпълняващите съдебни органи възможността да обвързват изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала европейската заповед за арест.

67. С приемането на Рамково решение 2009/299 законодателят на Съюза възнамерява да поправи недостатъците на предвидения в член 5, точка 1 от Рамково решение 2002/584 режим и да го усъвършенства, така че да се постигне по-добро равновесие между целта да укрепи процесуалните права на лицата, които са субекти на наказателно производство, и целта да улесни съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, и по-специално да спомогне за взаимното признаване на съдебни решения между държавите членки¹³.

68. Както се посочва в съображение 3 от Рамково решение 2009/299, отправна точка за законодателя на Съюза е констатацията, съгласно която Рамково решение 2002/584 в своята предишна редакция допуска при определени условия „изпълняващият орган да изиска от издаващия орган да представи достатъчна гаранция, че на лицето, за което е издадена европейска заповед за арест, е осигурена възможност да поиска повторно разглеждане на делото в издаващата държава членка и да присъства при разглеждането“. Законодателят на Съюза отбелязва, че в рамките на този режим „[д]али тази гаранция е достатъчна, е въпрос, който се решава от изпълняващия орган, и поради това е трудно да се прецени точно кога е възможно да бъде отказано изпълнение“.

69. Пред тази несигурност, която може да намали ефективността на механизма за взаимно признаване на задочно постановени съдебни актове, законодателят на Съюза преценява за необходимо „да се предоставят ясни и общовалидни основания за отказ за признаване на решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично“¹⁴. Следователно Рамково решение 2009/299 има за цел „да определи по-добре тези общи основания, които дават възможност на изпълняващия орган да изпълни решението въпреки отсъствието на лицето по време на съдебния процес и при пълно зачитане на правото на защита на лицето“¹⁵.

70. От всички тези указания е видно, че като премахва предвидената в член 5, точка 1 от Рамково решение 2002/584 възможност за предаването под условие, законодателят на Съюза е поискал да подобри взаимното признаване на задочно постановени съдебни актове, като същевременно укрепи процесуалните права на лицата. Възприетото от него решение, което се състои в изчерпателно предвиждане на хипотезите, при които изпълнението на европейска заповед за арест, издадена за изпълнението на задочно постановен съдебен акт, следва да се приема за ненакърняваща правото на защита, е несъвместимо със запазването на възможност за изпълняващия съдебен орган да обвърже това изпълнение с условието въпросната присъда да може да бъде преразгледана с цел гарантиране на правата на защита на заинтересуваното лице.

71. В своя акт за преюдициално запитване Tribunal Constitucional посочва идеята, съгласно която член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584 и член 1, параграф 2 от Рамково решение 2009/299 биха могли да позволят запазването на такава възможност.

72. Ще припомня, че от тези два члена с по същество еднакво съдържание следва, че посочените рамкови решения не пораждат действие за изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 ДЕС, към които спада правото на защита на лицата, които са субекти на наказателни производства. Тезата на запитващата юрисдикция означава да се счете, че задължението за спазване на основните права би могло да позволи на изпълняващите съдебни органи да откажат да изпълнят европейска заповед за арест, включително в посочените в член 4а, параграф 1, букви а)–г) от рамковото решение хипотези, когато заинтересованото лице не може да се възползва от повторно разглеждане на

13 — Вж. член 1, параграф 1 от Рамково решение 2009/299.

14 — Вж. съображение 4 от Рамково решение 2009/299.

15 — Пак там.

делото. Всъщност тази теза води до въпроси относно валидността на посочената разпоредба с оглед на основните права, защитени в правния ред на Съюза, тъй като тя предоставяла недостатъчна защита на правото на справедлив съдебен процес и на правото на защита, което е предмет на втория въпрос.

В – По втория въпрос

73. Със своя втори въпрос Tribunal Constitucional приканва Съда да се произнесе дали член 4а, параграф 1 от Рамковото решение е съвместим с изискванията, произтичащи от член 47, втора алинея и член 48, параграф 2 от Хартата.

74. Съгласно разясненията във връзка с последните две разпоредби¹⁶ член 47, втора алинея от Хартата съответства на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, а член 48, параграф 2 от Хартата съответства по-специално на член 6, параграф 3 от ЕКПЧ. Съгласно член 52, параграф 3 от Хартата, доколкото тя съдържа права, съответстващи на права, гарантирани от ЕКПЧ, техният смисъл и обхват са същите като дадените им в посочената Конвенция, като тази разпоредба не пречи правото на Съюза да предоставя по-широка защита. Поради това ще разгледам практиката на Европейския съд по правата на човека относно гаранциите, които трябва да придружават задочно постановените съдебни актове, след което ще проверя дали правото на Съюза трябва да предоставя по-широка защита в тази област.

75. Общите принципи в областта на задочно постановените съдебни актове са синтезирани от Европейския съд по правата на човека в неговото Решение от 1 март 2006 г. по дело *Sejdovic c/у Италия*¹⁷ и неотдавна препотвърдени в Решение от 24 април 2012 г. по дело *Харалампиев c/у България* и Решение от 22 май 2012 г. по дело *Идалов c/у Русия*.

76. Според Европейския съд по правата на човека „възможността за „обвиняемия“ да участва в съдебното заседание произтича от предмета и целта на целия член [6 от ЕКПЧ]“¹⁸. Според него „[м]акар че производство, което се води в отсъствието на подсъдимия, само по себе си не е несъвместимо с член 6 от [ЕКПЧ], все пак е налице отказ от правосъдие, ако задочно осъдено лице не може да получи впоследствие ново произнасяне от съд, след като бъде изслушано, относно основателността на обвинението от фактическа и правна страна, при положение че се установи липсата на отказ от негова страна от правото на лично явяване и защита [...], или намерението му да се укрие“¹⁹.

77. Освен това споменатият съд смята, че „задължението да се гарантира правото на явяване на подсъдимия в залата на съда — по време на първоначалното воденото срещу него производство или в хода на новото производство — е сред съществените елементи на член 6 [от ЕКПЧ] [...]“. Поради това отказът да се възобнови задочното производство при липсата на индикации, че подсъдимият се е отказал от правото си да се яви в съда, се счита за „явен отказ на правосъдие“, което съответства на понятието за производство, „явно противоречащо на разпоредбите на член 6 [от ЕКПЧ] или на утвърдените в него принципи“²⁰.

16 — Вж. разясненията във връзка с Хартата на основните права (ОВ С 303, 2007 г., стр. 17).

17 — Recueil des arrêts et décisions 2006-II.

18 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdovic c/у Италия*, посочено по-горе (§ 81) и Решение по дело *Харалампиев c/у България*, посочено по-горе (§ 30).

19 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdovic c/у Италия*, посочено по-горе (§ 82).

20 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdovic c/у Италия*, посочено по-горе (§ 84) и Решение по дело *Харалампиев c/у България*, посочено по-горе (§ 31).

78. Освен това от практиката на Европейския съд по правата на човека следва, че „[н]ито текстът, нито духът на член 6 от [ЕКПЧ] възпрепятстват лице да се откаже по собствена воля, изрично или мълчаливо, от гаранциите за справедлив процес [...]. Въпреки това, за да породи действие с оглед на [ЕКПЧ], отказът от правото на участие в съдебното заседание трябва да бъде установен по недвусмислен начин и да е съпътстван от минимални гаранции, съответстващи на значимостта му [...]. Освен това той не трябва да е в разрез с нито един значим обществен интерес.“²¹ Европейският съд по правата на човека също преценява, че „може да се приеме, че обвиняемият е направил мълчалив отказ, с конклюдентни действия, от важно право, признато в член 6 от [ЕКПЧ], само ако бъде доказано, че той разумно е могъл да предвиди последствията от действията си в това отношение“²².

79. Когато преценява дали разглежданото национално производство отговаря на изискванията за справедлив съдебен процес по смисъла на член 6 от ЕКПЧ, Европейският съд по правата на човека придава голямо значение на това отсъствието на подсъдимия от неговия съдебен процес да не бъде санкционирано с отклоняване от правото да ползва помощта на защитник²³. Всъщност, „[м]акар да не е абсолютно, правото на всеки обвиняем да бъде действително защитаван от адвокат, при необходимост назначен служебно, е един от основните елементи на справедливия процес. Подсъдимият не губи това право единствено поради факта, че не се е явил в съдебното заседание.“²⁴ Според Европейския съд по правата на човека „[о]т решаващо значение за справедливостта на наказателноправната система е подсъдимият да получи достатъчна защита в първоинстанционното и въззивното производство“²⁵. Поради това, „[н]езависимо че законодателят трябва да може да има възможност за въздействие при необосновани неявявания, той не може да ги санкционира, като дерогира правото да се ползва помощта на защитник“²⁶, а „задача на юрисдикциите е да осигурят справедливия характер на съдебния процес, и следователно да следят на защитника, който действително се е явил по делото, за да защити своя доверител, да бъде осигурена възможност да направи това“²⁷.

80. С оглед на тези елементи смятам, че член 4а, параграф 1 от Рамковото решение не само спазва така изведените от Европейския съд по правата на човека изисквания, но и ги кодифицира с цел да гарантира тяхното прилагане при изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с оглед изпълнение на акт, постановен вследствие на процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично.

81. В този смисъл букви а) и б) от тази разпоредба определят условията, при които може да се приеме, че заинтересованото лице е направило съзнателен и недвусмислен отказ да присъства на своя съдебен процес, поради което отпада възможността впоследствие да се ползва по свое искане от повторно разглеждане на делото. Член 4а, параграф 1, буква б) от рамковото решение представлява вариант на член 4а, параграф 1, буква а) от него, като урежда случая, в който заинтересованото лице, след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, съзнателно е избрало да бъде представявано от защитник, вместо да се яви лично в съдебния процес²⁸, което

21 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdicovic* с/у Италия, посочено по-горе (§ 86) и Решение по дело *Харалампиев* с/у България, посочено по-горе (§ 32). Вж. също ЕСПЧ, Решение по дело *Идалов* с/у Русия, посочено по-горе (§ 172).

22 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело *Идалов* с/у Русия, посочено по-горе (§ 173). Вж. още, в същия смисъл, ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdicovic* с/у Италия, посочено по-горе (§ 87) и Решение по дело *Харалампиев* с/у България, посочено по-горе (§ 33).

23 — Вж. по-специално ЕСПЧ, Решение от 14 юни 2001 г. по дело *Medenica* с/у Швейцария, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-VI, в което този съд отбелязва по повод на лицето, което е било уведомено своевременно за образуването срещу него производство и за датата на процеса му, че „по време на съдебните прения защитата [му] е била осигурена от двамата избрани от него адвокати“ (§ 56).

24 — Вж. по-специално ЕСПЧ, Решение от 13 февруари 2001 г. по дело *Krombach* с/у Франция, *Recueil des arrêts et décisions* 2001-II, § 89. Вж. също ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdicovic* с/у Италия, посочено по-горе (§ 91).

25 — Вж. по-специално ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdicovic* с/у Италия, посочено по-горе (§ 91).

26 — Вж. по-специално ЕСПЧ, Решение от 21 януари 1999 г. по дело *Van Geuseghem* с/у Белгия, *Recueil des arrêts et décisions* 1999-I, § 34, и Решение по дело *Krombach* с/у Франция, посочено по-горе (§ 89), както и в същия смисъл ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdicovic* с/у Италия, посочено по-горе (§ 92).

27 — Вж. по-специално ЕСПЧ, Решение по дело *Sejdicovic* с/у Италия, посочено по-горе (§ 93).

28 — Вж. съображение 10 от Рамково решение 2009/299.

доказва, че това лице е направило отказ от лично участие в своя съдебен процес и същевременно гарантира правото му на защита. Накрая, букви в) и г) от член 4а, параграф 1 от Рамковото решение са предназначени да обхванат случаите, в които заинтересованото лице, когато не попада под букви а) и б) от тази разпоредба, има право на повторно разглеждане или обжалване.

82. В съответствие с целите, определени с член 1, параграф 1 от Рамково решение 2009/299, член 4а, параграф 1 от Рамковото решение позволява по този начин да се укрепят процесуалните права на лицата, които са субекти на наказателно производство, като правото на Съюза се уеднакви с определения от Европейския съд по правата на човека в неговата практика стандарт за защита и същевременно се улесни съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, като по-специално се спомогне за взаимното признаване на съдебни решения между държавите членки.

83. Според мен избраният от законодателя на Съюза стандарт за защита е достатъчен и подходящ за постигане на посочените по-горе цели, а спазването на член 47, втора алинея и член 48, параграф 2 от Хартата не изисква той да избере по-широка защита на правото на справедлив съдебен процес и на правото на защита, например като превърне правото на повторно разглеждане на делото в абсолютно изискване, независимо от възприетото от заинтересованото лице поведение.

84. Освен че не виждам причини да се отива по-далеч от възприетата от Европейския съд по правата на човека уравновесена позиция, Съдът не би могъл да се основе на общите за държавите членки конституционни традиции, за да приложи по-високо равнище на защита. Всъщност обстоятелството, че Рамково решение 2009/299 е резултат от инициатива на седем държави членки и е прието от всички държави членки, позволява да се предположи с достатъчно сигурност, че преобладаващото мнозинство от държавите членки не споделя възприетото от Tribunal Constitucional в неговата съдебна практика схващане²⁹.

85. По мое мнение член 4а, параграф 1 от Рамковото решение следователно не дава повод за критика при преценката на неговата валидност с оглед на член 47, втора алинея и член 48, параграф 2 от Хартата.

86. Допълнително ще отбележа, че доколкото член 4а, параграф 1 от Рамковото решение урежда изчерпателно и по задоволителен начин от гледна точка на защитата на основните права въпроса за правото на повторно разглеждане на делото в рамките на изпълнение на европейска заповед за арест, издадена с оглед изпълнение на съдебен акт, постановен вследствие на процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, член 1, параграф 3 от Рамково решение 2002/584 и член 1, параграф 2 от Рамково решение 2009/299 не би трябвало да позволяват на изпълняващите съдебни органи да отхвърлят прилагането на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение в полза на по-стриктно схващане на правото на справедлив съдебен процес, като системно изискват възможност за повторно разглеждане на делото в държавата членка, издала европейската заповед за арест, когато в европейската заповед за арест се посочва, че заинтересованото лице се намира в една от посочените в букви а)–г) от последната разпоредба хипотези.

29 — С други думи, ако цитирам констатацията на Съда в точка 74 от неговото Решение от 14 септември 2010 г. по дело Akzo Nobel Chemicals и Akcros Chemicals/Комисия (C-550/07 P, Сборник, стр. I-8301), обсъжданията пред Съда във връзка с настоящото производство не разкриха никаква „преобладаваща тенденция“ в правните системи на 27-те държави членки в полза на възприетото от Tribunal Constitucional тълкуване.

87. Сега следва да се определи дали член 53 от Хартата предоставя на Tribunal Constitucional възможност да запази, в рамките на изпълнението на Рамковото решение, своето тълкуване на член 24, параграф 2 от испанската конституция, съгласно което предаването на задочно осъдено лице, следва да бъде обвързано с условието присъдата да може да бъде подложена на преразглеждане в държавата членка, издала европейската заповед за арест.

Г – По третия въпрос

88. С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска Съдът да се произнесе дали член 53 от Хартата позволява на изпълняващ съдебен орган да обвърже в приложение на своето национално конституционно право изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала заповедта, след като прилагането на такова условие не е разрешено от член 4а, параграф 1 от Рамковото решение.

89. Така с настоящия въпрос Съдът се приканва да уточни какво правно съдържание и какъв правен обхват следва да се придадат на член 53 от Хартата.

90. В своя акт за преюдициално запитване Tribunal Constitucional посочва три възможни тълкувания на този член.

91. Първото тълкуване се състои в приравняването на член 53 от Хартата към клауза за минимален стандарт за защита, характерна за международноправните актове за защита на правата на човека, каквато е съдържашата се в член 53 от ЕКПЧ³⁰. В този смисъл Хартата налага минимален стандарт, като позволявала на държавите членки да прилагат по-висок стандарт за защита, произтичащ от тяхната конституция, и по този начин избягвала намаляването на равнището на защита на основните права.

92. В тази хипотеза член 53 от Хартата позволявал на държава членка да обвърже изпълнението на европейска заповед за арест, издадена за изпълнението на задочно постановен съдебен акт, с условия, имащи за цел да се избегне тълкуване, ограничаващо или накърняващо основните права, признати от конституцията на тази държава членка, без въпросното по-високо равнище на защита, което е в сила в тази държава членка, да трябва задължително да се разшири до другите държави членки посредством възприемането му от страна на Съда. Тази позиция означава да се приеме, че в ситуация, в която Съдът не преценява за необходимо правото на Съюза да предоставя по-широка защита на основно право спрямо произтичащия от ЕКПЧ стандарт, член 53 от Хартата би позволил на държава членка да осигури такова по-високо равнище на защита на това основно право в приложение на своята конституция³¹.

93. Второто тълкуване на член 53 от Хартата се състои в разглеждането му като разпоредба, чиято цел била да разграничи съответното приложно поле на Хартата и по-специално приложното поле на конституциите на държавите членки, като потвърди, подобно на член 51 от Хартата, че в приложното поле на правото на Съюза стандартът за защита на основните права, който следва да бъде прилаган, е този, който произтича от Хартата. За сметка на това, извън приложното поле на правото на Съюза Хартата не би възпрепятствала прилагането на

30 — Съгласно член 53 от ЕКПЧ „[н]икоя разпоредба на тази конвенция не трябва да се тълкува като ограничаваща или накърняваща права или основни свободи на човека, гарантирани в законите на която и да е от високодоговарящите страни или в което и да е споразумение, по което тя е страна“.

31 — В това отношение Tribunal Constitucional се позовава на Решение от 12 юни 2003 г. по дело Schmidberger (C-112/00, Recueil, стр. I-5659, точка 74), Решение от 11 декември 2007 г. по дело International Transport Workers' Federation и Finnish Seamen's Union (C-438/05, Сборник, стр. I-10779, точка 45), както и на Решение от 18 декември 2007 г. по дело Laval un Partneri (C-341/05, Сборник, стр. I-11767, точка 93). От посочените точки в тези решения следва, че закрилата на основните права съставлява законен интерес, който по принцип може да оправдае ограничаването на задълженията, наложени от правото на Съюза, дори и на тези, които са свързани с гарантирана от Договора основна свобода като свободното движение на стоки или свободното предоставяне на услуги.

стандарта за защита на основните права, предвиден от конституцията на държава членка. Според Tribunal Constitucional този прочит на член 53 от Хартата, който се обяснява с изискването за единство в прилагането на правото на Съюза, имал като недостатък, от една страна, лишаването на този член от собствено правно съдържание, поради което той се превръщал в излишна разпоредба по отношение на член 51 от Хартата, и от друга страна, признаването, че в държавите членки Хартата би могла да доведе до намаляване на равнището на защита на основните права, произтичащо от конституционните им разпоредби.

94. Посоченият прочит на член 53 от Хартата предполагал, че Tribunal Constitucional трябва да адаптира своята съдебна практика относно тълкуването на член 24 от испанската конституция в рамките на прилагането на член 4а от Рамковото решение. За сметка на това, извън приложното поле на рамковото решение този съд би разполагал със свобода да прилага по-високо равнище на защита на основните права.

95. Третото тълкуване на член 53 от Хартата, предложено от Tribunal Constitucional, се състои в това да се възприеме едно от първите две тълкувания в зависимост от характеристиките, които разкрива конкретният проблем за защита на основните права, и от контекста, в който се извършва преценката на необходимото равнище на защита³².

96. По мое мнение първото предложено от Tribunal Constitucional тълкуване следва категорично да се отхвърли.

97. Всъщност това тълкуване би засегнало принципа за предимство на правото на Съюза, тъй като би довело във всеки конкретен случай до отдаване на предимство на правната норма, която предоставя най-високото равнище на защита на разглежданото основно право. Така в някои случаи би било признато върховенство на националните конституции пред правото на Съюза.

98. От постоянната съдебна практика обаче следва, че прилагането на национални разпоредби, било то и конституционни, за ограничаване на обхвата на разпоредбите на правото на Съюза би довело до накърняване на единството и ефикасността на това право и следователно е недопустимо³³.

99. Според мен член 53 от Хартата не следва да се разбира като клауза, имаща за цел да урежда противоречие между, от една страна, разпоредба от вторичното право, която, тълкувана в светлината на Хартата, би определяла даден стандарт за защита на основно право, и от друга страна, разпоредба, изведена от национална конституция, която би предвиждала по-високо равнище на защита на същото основно право. При подобна хипотеза този член няма нито за цел, нито като последица предоставянето на предимство на разпоредбата с по-висока степен на защита, произтичаща от националната конституция. Да се приеме обратното би означавало да се пренебрегне постоянната практика на Съда относно предимството на правото на Съюза.

32 — Tribunal Constitucional посочва в това отношение Решение от 14 октомври 2004 г. по дело Omega (C-36/02, Recueil, стр. I-9609, точки 37 и 38), както и посоченото по-горе Решение по дело Pupino (точка 60).

33 — Вж. по-специално Решение от 17 декември 1970 г. по дело Internationale Handelsgesellschaft (11/70, Recueil, стр. 1125, точка 3), Решение от 2 юли 1996 г. по дело Комисия/Люксембург (C-473/93, Recueil, стр. I-3207, точка 38) и Решение от 8 септември 2010 г. по дело Winner Wetten (C-409/06, Сборник, стр. I-8015, точка 61).

100. Във връзка с това отбелязвам, че от текста на член 53 от Хартата изобщо не следва, че той трябва да се разбира като установяващ изключение от принципа за предимство на правото на Съюза. Обратно, може да се твърди, че думите „в съответните им приложни полета“ са избрани от съставителите на Хартата, за да не засегнат този принцип³⁴. Впрочем, посоченият принцип, произтичащ от практиката на Съда, е потвърден в декларациите, приложени към заключителния акт на междуправителствената конференция, приела Договора от Лисабон, подписан на 13 декември 2007 г.³⁵

101. Първото тълкуване, предложено от Tribunal Constitucional, би нарушило и единното и ефективно прилагане на правото на Съюза в държавите членки.

102. Колкото до настоящото дело, това тълкуване би имало по-специално като последица да оспори сериозно единството на определения в член 4а, параграф 1 от рамковото решение стандарт за защита и би могло да създаде пречка пред изпълнението на европейските заповеди за арест, издадени за изпълнението на задочно постановени съдебни актове.

103. Всъщност като последица това тълкуване би оставило на държавите членки съществена свобода на преценка за отказване на предаването в случай на задочно постановени съдебни актове. Като се има предвид стандартът за защита на правото на справедлив съдебен процес в случай на задочно постановен съдебен акт, който произтича от практиката на Европейския съд по правата на човека и от самото приемане на Рамково решение 2009/299, повечето от държавите членки вероятно не предоставят на лице, осъдено задочно, правото да се възползва от повторно разглеждане на делото, когато такова лице недвусмислено е направило отказ да се яви на своя съдебен процес. Следователно предложеното тълкуване би довело до парализиране на изпълнението от испанските съдебни органи на европейските заповеди за арест, издадени с цел изпълнение на задочно постановени съдебни решения, когато държавите членки, издали европейските заповеди за арест, не могат да гарантират на заинтересованите лица повторно разглеждане на делото. Освен това създаването на система с променлива геометрия от този тип би насърчило правонарушителите да се укриват в държавите членки, чиито конституционни норми предлагат по-добра защита от другите, като по този начин засягат ефективността на Рамковото решение³⁶.

104. Това първо тълкуване на член 53 от Хартата също така би поставило под въпрос и принципа на правната сигурност, след като разпоредба от вторичното право, независимо че съответства на основните права, гарантирани от Хартата, би могла да бъде отхвърлена от държава членка поради нарушение на някоя от нейните конституционни разпоредби.

105. В по-общ смисъл първото тълкуване, предложено от Tribunal Constitucional, е насочено срещу традиционните техники за оценяване на степента на защита, която трябва да се осигури на основните права в Съюза.

106. Всъщност, макар и да е вярно, че тълкуването на защитените с Хартата права трябва да клони към високо равнище на защита, както това може да бъде изведено от член 52, параграф 3 от Хартата и от разясненията към член 52, параграф 4 от нея, важно е все пак да се уточни, че равнището на защита трябва да е съобразено с правото на Съюза, както впрочем се уточнява в същите тези разяснения.

34 — Вж. в този смисъл *Ladenburger*, C. European Union Institutional Report — The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions, Tartu University Press, доклади от XXV конгрес на FIDE, Талин, 2012 г., том 1, стр. 141, по-специално стр. 175 и бележка под линия 124.

35 — Вж. Декларация 17 относно предимството на правото.

36 — Вж. *Tinsley*, A. Note on the reference in case C-399/11 Melloni — *New Journal of European Criminal Law*, vol 3, I ed., 2012, p. 19, p. 28. Авторът се позовава на статията на Arroyo Jiménez със заглавие „Sobre la primera cuestión prejudicial planteada por el Tribunal Constitucional – Bases, contenido y consecuencias“ — *Revista Para el Análisis del Derecho*, Barcelona, X. 2011.

107. Тук става въпрос за припомняне на принцип, който от дълго време направлява тълкуването на основните права в рамките на Съюза, а именно, че защитата на основните права в Съюза трябва да се осигурява в рамките на неговата структура и цели³⁷. В тази връзка не е без значение, че в преамбюла на Хартата се посочват основните цели на Съюза, сред които фигурира създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

108. Следователно не е възможно да се разсъждава само с понятия за по-високо или по-ниско равнище на защита на основните права, без да се вземат предвид императивите, свързани с действието на Съюза, и спецификата на правото на Съюза.

109. Основните права, които трябва да се защитават, и равнището на защита, което трябва да им се предостави, отразяват избора на дадено общество по отношение на търсеното справедливо равновесие между интересите на лицата и интересите на общността, към която те принадлежат. Това определяне е тясно свързано с оценки, които са присъщи на съответния правен ред по-специално в зависимост от социалния, културния и историческия му контекст, и следователно то не може да бъде пренесено автоматично при наличието на други условия³⁸.

110. Да се тълкува член 53 от Хартата като позволяващ на държавите членки да прилагат в приложното поле на правото на Съюза своята конституционна норма, която гарантира по-високо равнище на защита на съответното основно право, в такъв случай би означавало да се пренебрегне фактът, че определянето на равнището на защита на основните права, което да бъде постигнато, е в тясна зависимост от контекста, в който се извършва.

111. Така дори ако целта е стремеж към високо равнище на защита на основните права, спецификата на правото на Съюза предполага, че равнището на защита, произтичащо от тълкуването на една национална конституция, не може да бъде автоматично пренесено на равнище Съюз, нито да бъде противопоставено при прилагането на правото на Съюза.

112. Що се отнася до оценката на равнището на защита на основните права, което следва да бъде гарантирано в правния ред на Съюза, необходимо е да се вземат предвид специалните интереси, които ръководят дейността на Съюза. Това е така по-специално във връзка с необходимото единство на прилагане на правото на Съюза и с императивите, свързани с изграждането на пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Тези специални интереси водят до модулиране на равнището на защита на основните права според различните засегнати интереси.

113. Рамково решение 2009/299 показва именно, че равнището на защита на основните права трябва да се определя не *in abstracto*, а категорично по начин, съобразен с изискванията, свързани с изграждането на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

114. В това отношение съществува очевидна връзка между сближаването на законодателствата на държавите членки в областта на правата на лицата в наказателните производства и укрепването на взаимното доверие между тези държави.

37 — Решение по дело *Internationale Handelsgesellschaft*, посочено по-горе (точка 4).

38 — Вж. *Widmann*, A.-M. Article 53: undermining the impact of the Charter of Fundamental Rights —, *Columbia journal of European law*, vol. 8, 2002, N 2, p. 342, p. 353, както и *Van De Heyning*, C No place like home – Discretionary space for the domestic protection of fundamental rights — *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, op. cit., p. 65, p. 81.

115. Както се посочва в съображение 10 от Рамковото решение, „[м]еханизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на [доверие] между държавите членки“. Освен това Съдът е имал повод да уточни, че Рамковото решение следва да улесни и ускори съдебното сътрудничество и в този смисъл е предназначено да допринесе за осъществяването на целта на Съюза да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки³⁹.

116. В тази перспектива определянето на общ и висок стандарт за закрила на правото на защита на равнището на Съюза е от естество да укрепи доверието на изпълняващия съдебен орган в качеството на процедурата, която е в сила в държавата членка, издала европейската заповед за арест.

117. Както правилно посочва испанското правителство, Рамково решение 2009/299 е предназначено да реши проблема, поставен от наличието на различни равнища на защита във връзка с изпълнението на европейска заповед за арест в случай на задочно постановена присъда. Това рамково решение е част от мерките, чиято цел е създаването на европейски процесуален ред, необходим за постигането на по-голяма ефективност на механизмите за съдебно сътрудничество в Съюза. Така поради липсата на хармонизиране на процесуалните гаранции Съюзът трудно би могъл да постигне по-голям напредък в прилагането на принципа за взаимно признаване и в изграждането на истинско пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Впрочем именно поради тази причина член 82, параграф 2 ДФЕС предвижда, че „[д]околкото това е необходимо за улесняване на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение, Европейският парламент и Съветът [...] могат да установят минимални правила“, като последните могат по-специално да се отнасят до правата на лицата в наказателното производство.

118. Рамково решение 2009/299 се вписва в тази логика, като цели не само да гарантира изпълнението на европейските заповеди за арест във връзка със задочно постановените присъди, но и основните права на заинтересованите лица, като правото на справедлив съдебен процес и правото на защита, да бъдат достатъчно защитени.

119. За да съчетае тези цели, законодателят на Съюза е определил равнището на защита на съответните основни права така, че да не засяга ефективността на механизма за европейската заповед за арест.

120. В това отношение споделям становището на испанското правителство, което изтъква, че макар и да е необходимо да се осигурява изпълнението на съдебните решения, приети от държавите членки, като това става при пълно и цялостно спазване на основните права на обвиняемите в рамките на наказателно производство, при все това не трябва процесуалните гаранции, от които последните се ползват, да бъдат използвани единствено с цел да се избегне производството. Несъмнено става въпрос за спазване на основните права, но в същото време трябва да се направи така, че в рамките на трансграничното измерение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие процесуалните гаранции да не бъдат използвани за създаване на пречки пред изпълнението на съдебните решения.

121. Член 4а от Рамковото решение отговаря именно на това желание да се осигури по-добро изпълнение на европейските заповеди за арест, издадени с цел изпълнение на задочно постановени съдебни актове, като същевременно се укрепят по съобразен с тази цел начин процесуалните права на заинтересованите лица.

39 — Вж. по-специално Решение от 28 юни 2012 г. по дело West (C-192/12 PPU, точка 53 и цитираната съдебна практика).

122. Тълкуване на член 53 от Хартата, което би позволило на изпълняващ съдебен орган в приложение на национална конституционна норма да обвърже като цяло изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на задочно постановен съдебен акт, с условието лицето, спрямо което той е издаден, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в държавата членка, издала европейската заповед за арест, би нарушило така постигнатото с член 4а от Рамковото решение равновесие и следователно е недопустимо.

123. Ще уточня също така, че съображение 12 от Рамковото решение не може да се възприеме като потвърждение на първото предложено от Tribunal Constitucional тълкуване. Съгласно това съображение въпросното рамково решение „не е пречка държава членка да приложи своите конституционни норми, свързани със справедливия процес“. Посоченото съображение според мен следва да се разглежда във връзка с член 1, параграф 3 от въпросното рамково решение. Както вече видяхме по-горе, обаче тази разпоредба е лишена от голяма част от свето полезно действие, след като за целите на изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на задочно постановен съдебен акт, стандартът за защита на правото на справедлив процес е станал предмет на общо определение в рамките на Съюза с приемането на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение.

124. Извън тълкуването на член 53 от Хартата третият въпрос, поставен от Tribunal Constitucional, всъщност поставя въпроси във връзка със свободата на действие, с която разполагат държавите членки за определяне на равнището на защита на основните права, което желаят да гарантират при прилагане на правото на Съюза. В това отношение следва да се разграничават случаите, в които съществува определение на равнище Съюз относно степента на защита, която следва да се гарантира на дадено основно право при изпълнение на дейността на Съюза, и случаите, в които това равнище на защита не е било предмет на общо определение.

125. В първия случай определянето на равнището на защита, както видяхме, е тясно свързано с целите на съответното действие на Съюза. То отразява равновесието между необходимостта да се осигури ефективност на действието на Съюза и необходимостта от достатъчна защита на основните права. В тази ситуация е ясно, че когато дадена държава членка се позовава а posteriori на запазването на нейното по-високо равнище на защита, това би довело до нарушаване на постигнатото от законодателя на Съюза равновесие и следователно би затруднило прилагането на правото на Съюза.

126. В контекста на Рамковото решение член 4а, параграф 1 от него е израз на споразумение между всички държави членки за определяне кога дадено лице, осъдено задочно, следва да бъде предадено, без това да наруши неговото право на справедлив съдебен процес и правото му на защита. Този консенсус между държавите членки не оставя място за прилагане на различаващи се национални стандарти за защита.

127. Обратно, във втория случай държавите членки се ползват от по-голяма свобода на действие, за да прилагат в приложното поле на правото на Съюза равнището на защита на основните права, което желаят да гарантират в рамките на националния правов ред, докато това равнище на защита е съвместимо с правилното прилагане на правото на Съюза и не засяга други основни права, защитени по силата на правото на Съюза⁴⁰.

128. След внасянето на тези уточнения следва да се определи функцията, която член 53 от Хартата изпълнява в нейните рамки.

40 — За примери за основни права, които се ползват с по-високо равнище на защита в някои държави членки спрямо равнището на защита, произтичащо от ЕКПЧ и от правото на Съюза, вж. *Besselink*, L. F. M. General Report — The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions, op. cit., p. 63, p. 70. Вж. също *Ladenburger*, C., op. cit., който смята, че „where Union law leaves several ways of implementation without its effectiveness being undermined, then it is hard to see why the national authority should not be authorised to select only such modes of implementation that respect its own constitution“ (p. 173).

129. При това според мен е уместно да не се подценява политическата и символната стойност на този член⁴¹. Впрочем посоченият член по мое мнение следва да се разглежда в тясна връзка с членове 51 и 52 от Хартата, чието продължение представлява.

130. Съгласно разясненията по член 53 от Хартата „[т]ази разпоредаба има за цел да запази степента на закрила, предоставена понастоящем от правото на Съюза, от законодателствата на държавите членки и от международното право в съответните им приложни полета. Поради важността ѝ, ЕКПЧ се отбелязва“.

131. Съставителите на Хартата не са могли да пренебрегнат съществуването на множество източници на защита на основните права, обвързващи държавите членки, и следователно е трябвало да предвидят начина, по който Хартата да съществува съвместно с тях. Такава е основната цел на дял VII от Хартата, който съдържа общи разпоредби относно тълкуването и прилагането ѝ. В тази перспектива член 53 от Хартата допълва принципите, посочени в членове 51 и 52 от нея, като припомня, от една страна, че в система, в която преобладава множественост на източниците на защита на основните права, Хартата не е предназначена да се превърне в изключителен инструмент за защита на тези права, и от друга страна, че тя сама по себе си не може да има за последица накърняване или ограничаване на равнището на защита, произтичащо от тези различни източници в съответните им приложни полета.

132. Хартата не представлява изолиран инструмент, откъснат от останалите източници на защита на основните права. Самата тя предвижда, че тълкуването на нейните разпоредби следва да се извършва, като надлежно се вземат предвид други национални или международни правни източници. Така член 52, параграф 3 от Хартата посочва ЕКПЧ като минимален стандарт, под който правото на Съюза не може да слезе, а член 52, параграф 4 от Хартата предвижда, че доколкото тя признава основни права, които произтичат от общите за държавите членки конституционни традиции, тези права трябва да бъдат тълкувани в хармония с тези традиции⁴².

133. Като допълва тези разпоредби, член 53 от Хартата уточнява, че в рамките на съвместното съществуване на различните източници на защита на основните права Хартата сама по себе си не може да доведе до намаляване на равнището на защита на тези права в различните правни системи. Така този член е предназначен да потвърди, че Хартата налага равнище на защита на основните права само в приложното поле на правото на Съюза.

134. Така Хартата не може да има за последица да задължи държавите членки да намалят равнището на защита на основните права, гарантирано от тяхната национална конституция, в случаите, които са извън приложното поле на правото на Съюза. Член 53 от Хартата също така изразява идеята, че приемането ѝ не следва да служи като претекст на държава членка за намаляване на защитата на основните права в приложното поле на националното право.

41 — Вж. *Bering Liisberg*, J. Does the EU Charter of Fundamental Rights Threaten the Supremacy of Community Law? – Article 53 of the Charter: a fountain of law or just an inkblot? —Jean Monnet Working Paper n° 4/01, p. 18, 50.

42 — Посланието, заложено в член 52, параграф 4 от Хартата, е резюмирано по следния начин от Ladenburger, С., цит.сч., стр. 179:

„[T]he step of incorporating a written catalogue into primary law should not lead to construing Union fundamental rights in complete abstraction from the Member States' constitutional traditions and laws“.

Член 52, параграф 6 от Хартата, съгласно който „[н]ационалните законодателства и практики трябва да бъдат взети предвид в тяхната цялост, както е посочено в настоящата Харта“, се вписва в същата логика.

135. В това отношение думите „в съответните им приложни полета“ са предназначени по-специално да уверят държавите членки, че Хартата не е предназначена да замести тяхната национална конституция, що се отнася до равнището на защита, което последната гарантира в приложното поле на националното право⁴³. В същото време включването на тези думи означава, че член 53 от Хартата не може да засегне предимството на правото на Съюза, след като оценката на равнището на защита на основните права, което следва да се постигне, се извършва в рамките на изпълнението на правото на Съюза.

136. Като се има предвид моят прочит на член 53 от Хартата, предлагам на Съда да реши, че този член следва да се тълкува в смисъл, че не позволява на изпълняващия съдебен орган да обвърже в приложение на своето национално конституционно право изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала заповедта, след като прилагането на такова условие не е разрешено от член 4а, параграф 1 от рамковото решение.

137. Ще уточня, че позицията, която предлагам на Съда да възприеме по настоящото дело, не води до отричане на необходимостта да се вземе предвид националната идентичност на държавите членки, част от която без съмнение е конституционната идентичност⁴⁴.

138. Известно ми е, че както предвижда член 4, параграф 2 ДЕС, Съюзът е задължен да зачита националната идентичност на държавите членки, „присъща на техните основни политически и конституционни структури“⁴⁵. Също така ще отбележа, че както припомня преамбюлът на Хартата, в своето действие Съюзът трябва да зачита националната идентичност на държавите членки.

139. Така държава членка, която счете, че дадена разпоредба от вторичното право засяга нейната национална идентичност, би могла да я оспори, като се позове на член 4, параграф 2 ДЕС⁴⁶.

140. В рамките на настоящото дело обаче не сме изправени пред такава ситуация. В това отношение проведените както пред Tribunal Constitucional, така и пред Съда прения ме убеждават, че определянето на обхвата на правото на справедлив съдебен процес и на правото на защита в случай на задочно постановени съдебни актове не е в състояние да засегне националната идентичност на Кралство Испания.

43 — Вж. Bering Liisberg, J., цит.съч., стр. 16 и 35. В държавите членки националните юрисдикции могат да разграничават какъв стандарт за защита следва да се прилага в зависимост случаите, по които са сезирани, и приложимото право. Вж. във връзка с това Besselink, L. F. M., цит.съч., който отбелязва, че „in federal states courts are acquainted with the distinction between areas of competence and the differentiated standards which accompany each. At the same time there is little doubt that the various 'layers' overlap“ (стр. 77).

44 — Вж. по-специално по този въпрос *Simon, D. L'identité constitutionnelle dans la jurisprudence de l'Union européenne — L'identité constitutionnelle saisie par les juges en Europe*, Éditions A. Pedone, Paris, 2011, p. 27; *Constantinesco, V. La confrontation entre identité constitutionnelle européenne et identités constitutionnelles nationales, convergence ou contradiction? Contrepoint ou hiérarchie? — L'Union européenne: Union de droit, Union des droits — Mélanges en l'honneur de Philippe Manin*, Éditions A. Pedone, Paris, 2010, p. 79, и в същото издание, *Mouton, J.-D. Réflexions sur la prise en considération de l'identité constitutionnelle des États membres de l'Union européenne*, p. 145.

45 — Съдът се позовава на тази разпоредба в постановените от него Решение от 22 декември 2010 г. по дело Sayn-Wittgenstein (C-208/09, Сборник, стр. I-13693, точка 92), в Решение от 12 май 2011 г. по дело Runevič-Vardyn и Wardyn (C-391/09, Сборник, стр. I-3787, точка 86), както и в Решение от 24 май 2011 г. по дело Комисия/Люксембург (C-51/08, Сборник, стр. I-4231, точка 124). Вж. също точка 59 от заключението на генералния адвокат Jääskinen по дело Las (C-202/11, висящо пред Съда), както и точка 60 и сл. от преюдициалното запитване по дело JS (C-253/12, висящо пред Съда).

46 — Вж. *Besselink, L. F. M., op. cit.*, който посочва, че „divergent fundamental rights standards may not be resolved explicitly via provisions like Article 53 of the Charter and of the ECHR, but by reference to Article 4(2) EU. Reliance on divergent fundamental rights standards is then made dependent on whether it forms part of the constitutional identity of a Member State“ (стр. 136).

141. Всъщност, освен че определянето на „абсолютното съдържание“ на правото на защита продължава да е предмет на обсъждане в самия Tribunal Constitucional, Кралство Испания само посочва в съдебното заседание, като се основава по-специално на съществуващите в испанското право изключения от провеждане на нов съдебен процес след задочно постановен съдебен акт, че участието на обвиняемия в неговия съдебен процес не спада към конституционната идентичност на Кралство Испания.

142. Впрочем според мен не бива да се смесват проявата на възискателно схващане за защитата на основно право и засягането на националната идентичност, или по-точно на конституционната идентичност на държава членка. Наистина в случая става въпрос за основно право, защитено от испанската конституция, чиято значимост не може да се подценява, но това все пак не означава, че тук трябва да се разглежда прилагането на член 4, параграф 2 ДЕС.

143. Освен това е важно да се уточни, че вземането предвид на отличителни елементи, характеризиращи националните правни системи, спада към принципите, които трябва да направляват изграждането на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

144. Всъщност съгласно член 67, параграф 1 ДФЕС „Съюзът представлява пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се зачитат основните права и различните правни системи и традиции на държавите членки“. Освен това член 82, параграф 2 ДФЕС предвижда, че минималните правила, които могат да бъдат приети от Парламента и от Съвета по-специално по отношение на правата на лицата в наказателното производство, следва да отчитат „различията между правните традиции и системи на държавите членки“. Ще отбележа също така член 82, параграф 3 ДФЕС гласи, че „[к]огато член на Съвета счита, че проект за директива, посочена в параграф 2, би засегнал основни аспекти на наказателноправната система на неговата държава, той може да поиска отнасянето на този въпрос до Европейския съвет“, като законодателната процедура се спира и при наличие на продължаващо разногласие може да доведе до засилено сътрудничество.

145. Приемането от законодателя на Съюза на член 4а от Рамковото решение показва, че държавите членки са поискали да възприемат общ подход за изпълнение на европейските заповеди за арест, издадени с цел изпълнение на задочно постановени съдебни актове, и този общ подход е съвместим с многообразието на правните традиции и системи в държавите членки.

IV – Заключение

146. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на Tribunal Constitucional по следния начин:

- 1) Член 4а, параграф 1, букви а) и б) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., следва да се тълкува в смисъл, че не позволява на изпълняващия съдебен орган да обвърже в посочените в тази разпоредба хипотези изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала заповедта.
- 2) Член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, изменено с Рамково решение 2009/299, е съвместим с член 47, втора алинея и член 48, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

- 3) Член 53 от Хартата на основните права на Европейския съюз не позволява на изпълняващия съдебен орган да обвърже в приложение на своето национално конституционно право изпълнението на европейска заповед за арест с условието лицето, спрямо което тя е издадена, да може да се възползва от повторно разглеждане на делото в страната, издала заповедта, след като прилагането на такова условие не е разрешено от член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, изменено с Рамково решение 2009/299.